

КАК БЕ СЪЗДАДЕНА СОФИЯ 31

Разказва инж. Апостол Апостолов

Поканихме уважавания конструктор да сподели с нас историята на създаването на един от най-разпространените български телевизори – малката София 31!

Всичко започва през 1976 г., когато ръководството на ДСО Респром решава, че занаят СЗ Климент Ворошилов ще изработва само радиорелейна съобщителна техника, а не телевизори. Защото комуникационното оборудване се продава на по-високи цени от битовите апарати. По-това време най-съвременните телевизори, произвеждани в СЗ, са хибридни лампово-полупроводникови тип Осогово. Интегралните им схеми са от по-старо поколение, немонолитни.- Продукцията на завода получава оценка 2, което означава, че тя е под средното световно равнище и за бъдещите години ще трябва да плаща 25 % отчисления от печалбата в полза на държавата.

Именно тогава министър Йордан Младенов повиква инж. Апостолов. „Аз узнах, че е създаден телевизор с 5 интегрални схеми, произвеждани от италианската фирма Атес. Това беше голяма новост, дори в капиталистическите страни нямаше такъв телевизор .Мострите на тези ИС бяха с помедени ламаринки на изводите. Атес можеха да ни оказат

логистична и техническо помощ. Това означаваше да ни доставят определено количество такива ИС, за да произведем с тях свой телевизор под тяхното техническо ръководство“.

Инж. Апостолов изразява съмнение, че за 3 месеца СЗ ще успее да направи това. Министърът обаче поръчва веднага 100 комплекта интегрални схеми от новия вид. Е, на третия месец заводът изготвя един макет с 5 схеми за черно-бели телевизори.- Телевизорът, разбира се, е също черно-бял. След още 3 месеца е изработен един производствен прототип.

Тук има нещо интересно. „София 31 беше първият български телевизор с изцяло пластмасова кутия. Изработката беше проблем – правехме я общо 8 месеца. И накрая първоначално излезе черна, а желаният цвят се получаваше с боядисване. А София 21 е първият български телевизор с пластмасова рамка“.

Поначало Атес е италианска фирма, ползувала е и разработки на други хора, сега е в рамките на Thompson.

Тогава инж. Апостолов решава, че може с едно и също шаси да се направи телевизор и с много голям, и с много малък диагонал на екрана. Еднакви са

дори ТХО-тата — поне в детайлите, но разликите са в бобините. Има разлика и в захранването. София 31 има възможност да се захранва с 12 волта от акумулатор.

„София 31 има себестойност с близо 50 % по-ниска от тая на телевизори ни преди него — 180 лв. Министерството на електрониката и електротехниката обаче определи по-висока продажна цена. Това е така, защото имаше план за печалбата. В противен случай, за да го достигнем, трябваше да изработим повече бройки от телевизора, отколкото ни стигаха производствените възможности“

„Друг проблем при производството бяха отклонителните блокове на кинескопите. При тези телевизори са с ниска индуктивност и голям ток за тая цел. Напрежението на транзистора е около 250 волта. Крайното стъпало трябва да работи с голям ток. Дотогава правехме отклонителни блокове с индуктивност 3 милихенри, а сега трябва да е 16 михрохенри. Блокът имаше много жици в паралел — до 7-8. Те се навиваха в седловинна форма“.

Вакуумът в използваните кинескопи съветски 59ЛК1Б и 31ЛК3Б е 10 на минус десета степен.

София 21 и 31 нямат лампа за високо напрежение, а вместо това имат селенов изправител с 300 клетки. Той е резултат от сътрудничество със Сименс. „300 клетки трябваше да се съберат в една пръчка с дебелината на молив. При шанцоването тя щеше да окъси, затова трябваше шанцоването да се извърши с огромна скорост — все едно свръхбърз куршум пробива прозорец, без да го счупи, а само да остави дупка. За тази цел шанцът беше с двойно ускорение“.

След разработката на София 31, тя и 21 се произвеждат няколко години в София, докато впоследствие производството не е преместено в ЗРТА Велико Търново. Произвеждат се до средата на 80-те години, но това шаси продължава да живее дори в последните разработки на завода — транзисторните черно-бели телевизори от началото на 90-те години. „В соцлагера друга такава разработка нямаше“ — заключава инж. Апостолов.

